

„Edinost“

iz naja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri zvečer.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne odzira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo poštomne številke po 6 stotink (3 nvč.); v Trstu pa po 8 stotink (4 nvč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravljalstvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Marintia št. 12. Upravljalstvo, in sicer: pisanje inseratov v ulici Molin p. št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Natisnila tiskarna „Edinost“ v Trstu.

Nemški carinski načrt.

II.

Novi nemški carinski načrt je naperjen proti uvažanju poljedeljskih snovij in živine in pa nekaterih izdelkov teh dveh; namen mu je priskočiti v pomoč domačim (nemškim) poljedelcem in čuvati njihov interes; je pač v glavno korist agrarcev in pa — kar je menda tudi eden glavnih momentov — v korist državni blagajni.

Kakor smo že rekli včeraj, je Nemčija prvih deset let po ustanovitvi — same sebe in po ustanovitvi trozveze potrebovala miru, da so se njene male in večje države privdale na skupno delovanje na državo, kakor tako; družih deset let pa za povzdigo industrije in svetovne trgovine pod eno firmo: Velenemčija — in je rabila v to svrhu čuvajev in moralne podpore. Prvo jej je dajala trozveza, drugo pa posebno Avstro-Ogrska. Avstrijski Nemci so se dobro zavedali te naloge in vedno in povsod so pomagali povzdigovati velenemški upliv, so jako pridno tlačanili, ter o vsaki priliki povdarjali eno samo narodnost — nemštvo! — Bili so edini! In res, dokler je Nemčija rabila to oporo in pomoč, dokler je rabila pilotov za most do Adrije, dokler je rabila zanesljivih pomagačev — so jej bili dobri, a sedaj — ravno sedaj, ko je druga zveza s Trstom in središčem Nemčije gotova stvar, ko je Nemec zagotovljena (po avstrijskih zakonih) krajša pot v Orijent in sploh v vzhodni del sveta — sedaj že Nemčija sama dela, sama lahko nastopa. Ona ne rabi več tako nujno trozveze, niti pomoči vsiljivih avstrijskih Nemcev.

Radi tega pa se »Nene Freie Presse« grozno joče in pravi: če se ta carinski načrt izvede, potem nam, avstrijskim Nemcem, ne bo mogoče več sodelovati z Vami (Nemci) onkraj črno-zolnih koleev!)

Oj ti grda nevhvaležnost! Vsa avstro-ogerska trgovina, posebno pa uvoz, je v rokah Nemcev, večinoma Židov, ki so vedno gledali, da se vsa trgovina vrši pod nemškim imenom, da: podpirali so vedno in vedno le zveze proti severu, preko Nemčije, in sedaj jim ta država hoče napraviti tako škodo, se jih hoče otresti. Poglejte le to! Trgovino s kavo — ki je dandanes izključno trgovina Nemcev — so avstrijski Nemci tako imenitno podpirali, da je šla vedno preko Ham-

burga, da je pred malo leti še celo v Ljubljani konkurirala z ono prčko Trsta. Sedaj pa ta nevhvaležnost, da hoče Nemčija zapreti vsa vrata našim trgovcem (Nemcem), sama pa bo lahko delala, kar bo hotela! — Kajti v senci bajonetov avstrijski Nemci ne bodo prodajali naših izdelkov Nemcem onkraj meje — narobe pa ni izključeno!

Poglejmo si nekoliko ta načrt, ki bi bil moral ostati tajen vsaj toliko časa še, dokler bi ga bili začeli v Nemčiji pretresavati v zboru, a je po naključju prezgodaj prišel v časnike. Ta načrt je izdelala pruska vlada in ni še splošno odobren — kar vsaj nekoliko tolaži naše Nemce — ali značilen je in nam daje lepo lekcijo, če tudi propade in se ne izvede, o čemer si pa vsaj mi dovoljujemo dvomiti, posebno še, ker bo prinašal Nemčiji lepih milijonov, katere rabijo za vojne ladje. In to je dovolj!

Posamezni prideški in izdelki naši bodo plačevali več carino in sicer:

Ječmen	(do sedaj)	(potem pa)
	M 2.—	M 3.—
Slad	„ 3.60	„ 6.25
Pšenica	„ 3.5	„ 5.5
Rž	„ 3.5	„ 5.—
Moka	„ 7.5	„ 13.5
Jajca	„ 2.—	„ 6.—

in to so najnižji stavki, ki bo veljali le za one države, s katerimi bo Nemčija imela trgovske pogodbe.

Kakor je razvidno, je pri rži povišek manjši nego pri pšenici; največ rži pa uvažata Rusija v Nemčijo. Močno prizadeto bo tudi južno sadje, ki bo moralo plačevati 12 mark mesto 4. — Tu bo trpela Italija največ, kakor tudi pri vinu, ki bo plačevalo od 24 do 160 mark po vsebini alkohola in tega imajo laška vina relativno največ; prej pa so ta vina plačevala 20 mark, slabjša pa po 10 mark.

Ker za nas Slovence ta prememba carine nima, vsaj direktno ne, nobenega posebnega pomena, je pač odveč, da bi tu naštevati še raznovrstno blago in njega nove postavke; navedli smo jih le toliko, v kolikor je bilo potrebno, da se vsakdo lahko uveri, da hoče Nemčija v bodočnosti obe zaveznici Italijo in našo državo, precej močno vščeniti in pokazati, da jej ni nič na tem ležeče, če se trozveza razbije, kar je Italija že tudi jasno dovolj dokazala.

Avstrijski Nemci seveda grozno jadiku-

jejo, ker jih je sram, da jih hoče ona država, ki naj bi bila njihova moralna in materialna zaslomba ter zaščitnica proti drugim narodom, na tak način tako hudo udariti — in pred svetom blamirati! Kajti novi tarif je naperjen najprej in najhujše proti Avstriji, zadene nekoliko Italijo, Rusijo pa relativno najmanj. Rž, katerega uvažata Rusija največ, ima sedaj po novem ceneji stavek, nego pšenica, to je že a priori koncesija, kar bo pa Rusija znala še »izsiliti« o sklepanju trgovinske pogodbe o tem bosti znali oni dve državi najbolje.

Slavnost razvija zastave pevskega društva „Kolo“ dne 21. julija 1901

(Zvršetak.)

Impozantni, častni način, kakor se je izvršilo to naše narodno slavlje, je zelo poučen za nas in za naše nasprotnike, a ne najmanj za — e. kr. vlado. Mi smo na slavlju »Kola« dobili vnovič potrdilo, da število vzbujajočih se raste bolj in bolj; mi smo dobili pouk, da imajo te vrste naše toliko zmisa za disciplino in dostojno nastopanje, da se jim ne treba skrivati pred nasprotniki in naj se isti še tako ponašajo se svojo 2000-letno kulturo; mi smo dobili pouk, da so te mase ohranile zvestobo narodni ideji, da so pripravljene žrtvovati za to idejo, da so pripravljene tudi slediti voditeljem na delo in v borbo za dosego pravice in uresničenje idealov. Tisoči ljudstva, zbranega na slavnosti kakor da so klicali in zahtevali: vodite nas, prednjačite nam, mi smo z vami in za vami! Temu klicu iz duše naroda naj slede, a ne le tisti, v katerih je širša javnost navajena videti voditelje tržaških Slovencev, ampak vsi, vsi, ki čutijo sposobnost v sebi! S sposobnostjo je že spojena — dolžnost! Kdor ima zmožnosti v to, vsaki v svojem položaju, vsakdo se sredstvi, ki so mu na razpolago, naj bodri ljudstvo, naj je uči o javnih prilikah in v zasebnih pogovorih, naj vzbuja v njem zanimanja za vprašanja, od katerih sta zavisna naš obstanek in napredek, naj vzbuja v njem zmisel za pogoje lastne bodočnosti, da tako skupno in po harmoničnem delovanju povzdignemo naš življ: socialno, gospodarsko, politički in narodno! Vse naše javno življenje bodi — šola, v kateri bo narod naš dozoreval! Uči-

Plamenček se je vedno krajšal in krajšal in skončal slednjič v tenek pramen dima.

— Nič ne bo iz tega, kakor kaže — je dejal, jemaje drugi žveplenki iz škatlice. — Pa le naprej, ognja je še nekaj — in prižgal je, kakor popred, z razločkom le, da se je še tesneje stisnil k ognjišču. In glej, plamenček se je polotil lista, list ga je oddal drugemu listu, ta suhi kozjici, treskici itd. Ogenj je bil gotov.

Z nekakim notranjim zadovoljstvom, ki je občuti v srečo človek, ako se mu je posrečilo kaj po želji, začel je pihati v razvijajoči se ogenj, najprej rahlo in previdno, potem pa bolj močno in zateglo. Dim se je začel dvigati in tu pa tam je tako nerodno potegnil, da je pihajočemu Johanu posilil naravnost v oči, nos in usta; zasčeno ga je po nosnih slezah, in ni si mogel kaj, da se je prav pošteno okašljal. V očeh pa, so se mu pojavili — vsled sčenege dima — dve mali solzici, ki ste se mu kmalu izgubili v njegovem rokavu.

Plamen pa je raste! raste!; koli na katrkih je ležala repa, so se uneli, in plamen jo je začel lizati kakor goreč jezik.

(Pride še.)

PODLISTEK

Zalagarjev Johan.

Izvirna slika.

Spisal Dreje s Krasa.

»Rmen« pa, sluté slabe posledice neobgljivosti svoje, je ustal, nagrbanič hrbet, kakor mačka, kedar se je zdrnila, pretegnil se prav na dolgo in pomolil zopet gobee v travo.

Ondu v kotu za njim, ki sta ga delala dva križajoča se zidova, bil je kup listja in kozjice, ki sta jo v teku časa nanesla veter in burja.

— Ravno prav — je dejal Johan — papirja ni lista pri rokah, da bi podkuril. Dobro bo! Kakor nalašč! Hentaj, škoda, vlažno je, vlažno. A poglejmo bolj proti sredi — in začel je razbrskavati kup.

Upanje njegovo se je izjalovilo, le iz suhih zidovih lukenj posrečilo se mu je izbrskati pest suhega listja in par suhih kozjic, in to je odnesel na ognjišče med oba krajnika.

Kole, ki jih je popred nalomil v dolini, je prikrajšal do priprave dolžine in jih polagal povprek na krajnika. Male treskice in

končice pa je vrgel na listje, da bi se tem lažje prijel ogenj.

Kakor polaga pridna gospodinja ribe in ribice, ko jih je očistila, prijemaje jih za rep, na žičeno mrežo nad oglejem, drugo za drugo, vrsto za vrsto, ravno tako je prijemal Johan repo za repiče in jo pokladal na kole.

Vesel napredka, nekako samozavestno, segnil je na to v žep in privlekel iz njega, rumeno barvano, kositrasto škatljičo za žveplenice, na katere pokrovu je, ponosno v svet glede, jezdaril jezdec na svojem arabcu.

Odprl jo je in nagnivši jo potegnil iz nje dve goriški žveplenici z rudečimi glavkami. Pokleknil je neposredno pred ognjišče in se sklonil čez njega srednjo odprtino, tako, da jo je za silo pokril, pomagaje se svojim koretom, katerega je napel proti oni strani, od koder je tu pa tam potegnila kaka sapa. Pripraviši varno zavetje, podrsnil je z obema žveplenkama hkratu po garnjevem hrbtu škatle, da sti prav živahno zaprasketali in se užgali. Previdno ja je potisnil še bolj pod kamizolo, da bi ja obvaroval pred kako sapa in ja držal tam tako dolgo, da ste se razgoreli.

Na to je privzdignil in uravnal nekoliko listja, med tem ko je z drugo roko potisnil žveplenki pod nje.

telji v tej šoli pa — kakor rečeno — morajo biti vsi, ki imajo sposobnost in po sposobnosti tudi — dolžnost v to! In če je nasprotstvo veliko, na videz skoro nepremagljivo; in če se tudi moramo boriti v znamenju siromaštva proti obilici na oni drugi strani: tem večja bo naša čast, tem večjo pravico bomo imeli do ponosa, ako se ohranimo ne le žive, ampak tudi sposobne za daljnji razvoj, za tekmovanje z drugimi: ako dosežemo tako zmago!

Pa tudi drugorodni nasprotniki in e. kr. oblasti si morejo erpiti pouka iz naše slavnosti. Na tisoče naših ljudi je bilo stlačenih na razmerno ozkem prostoru. Duhovi so bili razvneti. Bila je ena tistih prilik, ko rado zaiskri in ko potem električna iskra kakor blisk skače od predmeta do predmeta, od osebe do osebe, in užiga! A glejte: na vsej slavnosti je ni bilo nijedne neprilichnosti. Ni si vedel pijanega človeka, ga nisi videl, ki bi razgrajal ali se vedel nesposobno kakor si bodi! Od zjutraj do pozno v noči ga ni bilo nobenega incidenta: ni med seboj ni z drugorodeci ni z organi redarstvene oblasti.

Slavnost, na kateri je bilo na tisoče Slovencev iz vseh slojev, se je izvršila v najlepšem uzornem redu, dostojnem najkulturnejega naroda. Podali smo dokaz, da smo kulturni element! No, mi hočemo biti pravicoljubni in ne tajimo, marveč priznavamo z zadoščanjem, da sta nam tako dostojno vedenje omogočila tudi dva činitelja: laško meščanstvo in organi oblasti. Prvo se je vedlo dostojno in nas je puščalo na miru; organi oblasti pa so bili vseskozi taktai. A ravno iz tega si moreta oba ta dva činitelja erpiti dragocen pouk: naše ljudstvo ne izzivlje, naše ljudstvo ne žali, naše ljudstvo je celó veselo in ponosno, ako drugorodec prihaja med-nje — le da ni žaljeno in izzivano. Mir bo v deželi, narodna nasprotstva se izgledajo, bojni krik se poleže, glasovi narodnega sovražstva potihnejo: v tisti hip, čim bodo hoteli to naši sodeželani druge narodnosti, čim nam dopuste mirno in svobodno življenje, kakor je mi privoščamo njim iz vsega srea.

Po slavnosti so se v hôtelu »Evropa« zbrali Goričani. V hôtelu je bilo zbranega vse polno laškega in nemškega občinstva. Krasni zbor »Glasbenega in pevskega društva« je začel pevati. In tisto občinstvo, polno predsodkov proti nam in krive sodbje o nas, se je spuščalo zaporedoma v viharen aplavz! Krasna pesem jih je premagala! Kdor tako poje in se tako vede — ta ne more biti takov grozen barbar! Naša pesem je kulturna sila! Ona je klasična priča, da smo kulturni element, s katerim more izborno izhajati, kdor je sam — kulturni element.

Slavlje »Kola« se je vršilo v znamenju miru, sprave — kulture. V tem znamenju je pojasnilo — prekrasnega, sijajnega vspeha tega nepozabnega slavlja!

Politični pregled.

V TRSTU, dne 1. avgusta 1901

Deželni zbor istrski. O zadnji seji smo dobili nastopne podatke, oziroma pojasnila:

Ker so laška glasila v svojih poročilih pisala tendenciozno, češ, da je manjšina zapustila dvorano, hoté demonstrirati proti razpravi zakona o premeščenju deželnega zbora, bodi naglašeno, da manjšina ni imela tega namena.

V dvorani sti dve galeriji. Na jedni se zbirajo gospóda, na drugi nižje ljudstvo. To poslednje se je vedlo povsem mirno in razgrajala je le gosposka galerija. V tem in pa v dejstvu, da je glasoviti Bennati dajal zna-

menja za pričetek ropota je pač dovolj jase dokaz, da si večina naroča tisto huronsko kričanje! Kdo profanira, kdo ponižuje torej našo ustavo in deželni parlamentarizem?! Signori dolže vlado, mesto da bi se sami poskrili in sramovali! Ali ni to dovolj dokaza, da signori hočejo imeti škandal, ako deželni glavar spraznjuje galerijo, ki je mirna in pušča galerijo, ki razsaja, in daje to poslednjo sprazniti še le potem, ko že prav ne more drugače in je ista blizu dovršila svoje »delo«. Kako nevedno je to, ako jeden poslanec kar očitno vodi take orgije. Parkrat pa se je capobandi dogodila smola, da je dal znamenje o nepravem času in je seveda galerija vrisčala, ko so hoteli sami, da bi bila mirna. Pa recite, da niso signori iz deželnega zbora napravili — karikaturu!

Se en dogodek moramo omeniti iz te seje, ki ogorča človeka, ker je nečasten za časten stan učiteljski. Za žensko menda sploh ni lepo, da se dere in kriči na javnem mestu. S tem zgublja ženska na tem, kar najraje vidimo na njej, na svojem »ženstvu«: na dražesti in milobi. Tem žalostnejše je, ako se tako po neženski vede kaka učiteljica, od katere zahteva stan, da je uzor-žena.

V razpravi je bil predlog manjšine za zboljšanje položaja učiteljem in — učiteljicam, izlasti pa za popolno zjednačenje teh poslednjih učiteljem glede dohodkov. In veste, kdo se je najbolj drl takrat? Na galeriji navzoče učiteljice so se drle kakor furije. To menda ni bilo le nežensko, ampak tudi grdo — ne-hvaležno.

Vladni zakonski načrt, ki bo predložen jutri deželnemu zboru istrskemu o predložitvi sedeža deželnega zbora, določa mesto Pulj kakor bodoči sedež.

Spravna akcija na Moravskem. Odpor med moravskimi Čehi samimi postaja čim huji. V nedeljo je bil v Olomoucu zopet shod, ki je soglasno vsprejel resolucijo, odločno naperjeno proti spravni akciji. Na shodu je govoril narodni socijalec, državni poslanec Choe, ki je rekel, da je vsa pravna akcija zgolj komedija od strani Nemcev. Ker čutijo, kako jim zmanjkuje tal pod nogami, pa bi se hoteli »spraviči«. Nemški poslanci, izvoljeni na podlagi krivičnega volilnega reda, nimajo niti pravice pogajati se s Čehi.

Da so poleg liberalnih tudi vsi več ali manje ofeizozni listi sila nevoljni radi tega odpora, to se umeje. Tudi »Reichswehr« se oglasa v zboru, ki graja Čeha. Dunajski list povdarja, da je sprava potreba obeh narodov, da jo zahteva interes obeh strani.

Prosimo, dovolite! Mi poznamo še drugih dežel poleg Moravske, kjer tudi žive Nemci skupno z drugimi narodnostmi!! Tudi v teh bi bila sprava potreba obeh narodov, tudi tu bi bil mir vsem na dobro. Zakaj ne mislijo na pravno akcijo tudi v teh deželah! Zakaj so navdušeni za spravo ravno le na Moravskem? Kdo med Nemci govori o kaki spravi akciji na Štajerskem! Pojte, no, pojte! Na Moravskem, kjer so v neznaatni manjšini in kjer jim češka večina raste čez glavo številno in kulturno, tam slepe z neko spravo; istodobno pa pode Slovence — zastopnike tretjine vsega prebivalstva — iz zbornice v Gradcu se svojim brezobzirnim postopanjem in prestopajo kar cinično na dnevni red preko te tretjine, ko uvajajo neko takoiimenovano volilno reformo!! Da, za spravo smo vsi, ker moramo biti že po svojem krščanskem misljenju! Ali za spravo povsodi in z vsemi!! Ne pa samo na Moravskem, kjer bi Nemci po »spravi«, kakor jo hočejo oni, le dobili duška, da bi tem bolj pritiskali po družih pokrajinah!

Parcijalna kriza v laškem ministertvu. Ta kriz: nam jako plastično kaže gnulav v Italiji. Morda se še ni nobena država preživela tako hitro, kakor ta na vse mogoče in nemogoče načine skrpana nova, mlada, zedinjena Italija. Saj bi se dalo morda tudi v Italiji kaj napraviti, ako bi hoteli zapustiti one vratolomne višine domišljivosti ter se spustiti na realna tla. Italija pa hoče na vsaki način igrati velikega gospoda, ne da bi imela sredstev za to. Zato pa je vse zastoj; ne gre pa ne gre! In sicer ne gre — kakor rečeno — radi tega, ker Italiji manjka prvi pogoj za ulogo gospoda: t. j. materialno stanje v Italiji še davno ni na istej stopinji, kjer bi moralo biti, da bi mogla resnično igrati ulogo gospoda. Za vse se brigajo v tej blaženi Italiji, gledališča, muzeje, kiparstvo, slikarstvo, glazbo

itd., le za to, kaj bodo dajali narodu jesti, se nihče ne briga in Italija propada vedno bolj in bolj v materialnem in radi tega tudi v moralnem obziru. Poezija in umetnost je jako lepa reč, ali ona naj se pojavlja v razmerju z narodnimi silami in naj nikar ne sili sama naprej, ker prej ali slej gotovo propade, ako nima krepke opore.

Vse zgoraj omenjeno kaže se nam v bengaličnem svitu, ako motrimo vzrok sedanji parcijalni krizi v italijanskem ministertvu. Finančni minister Wollenborg je, kakor smo že omenili včeraj, predložil ministerskemu svetu finančno reformo. Ta reforma teži za tem, da bi nekoliko ozdravila nenormalne razmere v italijanskem kraljestvu, posebno pa gorostasni davčni zistem. Sedaj pobirajo v Italiji občine velike davke na predmete, ki so najbolj nujno potrebni ljudstvu, kakor kruh, meso in druge konsumne predmete ter na vino, ki je glavni pridelek laškega kmetovalca. Te velike davke porabljajo občine večinoma za to, da gradijo gledališča, druge luksurijske zgradbe in sploh take stvari, ki na jedni strani povzdigujejo sijaj, na drugi pa povečujejo bedo naroda. Povdariti treba tu, da na ta način morajo revnejši sloji prispevati za zabavo in sijaj boljšim slojem. Seveda je uprava občin tam doli (če je možno to) še hujša, nego n. pr. uprava italijanskih občin v naši državi. In to pomenja nekaj. To ve oni, ki je n. pr. kedaj živel v Istri. Znano je splošno, da kjer-koli so bili še upori in cele ustaje radi socijalne bede, se je povsodi ljudski srd v prvi vrsti obračal proti občin-skim mučiteljem, proti možem, ki pobirajo grozne občinske konsumne davke in ki upravljajo ali bolje rečeno: zapravljajo občinsko premoženje.

Minister Wollenborg je hotel s svojo reformo radikalno spremeniti te nenormalne razmere, ves ta davčni zistem, ter je hotel občinske davke na konsumne predmete jednostavno odvzeti municipijem. V odškodnino za to je nameraval prepustiti občinam zemljiški davek, država pa naj bi za-se uvela progresiven dohodninski davek, ali ostriji, nego je n. pr. pri nas. Progresija ne bi nehala pri 4% ali 5%, ampak bi nadaljevala, zbok česar bi bili ravno bogatini hudo zadeti in bi se breme, ki neznošno tišči ljudstvo, zvalilo na imovite sloje. Ta reforma pa ne pride niti pred parlament, ker jo že ministerski svet pokoplje. Nekateri v Italiji, t. j. camorra, nočejo, drugi pa nimajo dovolj poguma, da bi spremenili dosedanj kurs. Laška oligarhija misli še nadalje, kakor je bila že od pamtiveka vajena, guliti in odirati ubogo ljudstvo ter mašiti javno premoženje v svoje nikdar polne žepe. Jest, jest! Dajte najprej svojemu ljudstvu, vi laški državniiki, in potem, ako vam je ljubo, preskrbite sebi in njemu godbo in ples, pospešujte umetnost, gradite vojne ladije in pomnožujte svojo vojsko ter šopirite se kakor mogočna vevlast! Italijani bi morda bili vse lahko, le gospodarji nikoli, in to naj bi upoštevali tudi oni naši politiki, ki mislijo na zveze z Italijani in ki mislijo, da bi morda ne bila za nas tako velika nesreča, ako bi neodrešena Italija postala enkrat — odrešena. Nočemo govoriti tukaj, kaj bi se v tem slučaju zgodilo z našo narodnostjo in našim jezikom, le-to naj omenimo, da bi v gospodarskem pogledu pomenjalo to našo — ruino!

Govori se, da je minister Wollenborg v sinočnji seji ministerskega sveta podal svojo ostavko. Na mesto odstopivšega finančnega in poljedelskega ministra vstopita v ministertvo najbrž Baccelli in Luzzatti.

Notranja vojna v Venezueli. Iz Pariza in Londona poročajo, da je v ameriškanski republiki Venezuela nastala notranja vojna med bivšim predsednikom venezuelskega kongresa Garberas in predsednikom venezuelske republike, generalom Castro. Ustaši se nahajajo blizu S. Antona ob meji republike Kolumbije. Poveljnik ustašev Garberas ima pod seboj 5000 mož, katerim so poslali nasproti 10.000 vladnih čet. Položaj je jako resen. Po vsej republiki vlada splošno nezadovoljstvo proti predsedniku Castro.

(Republika Venezuela je na severni obali južne Amerike na obeh straneh reke Orinoko. Op. ur.)

Tržaške vesti.

Bolezen škofa Šterka. Iz Rogateca nam javljajo, da je stanje bolnega vladike jako nevarno. Kriza se ima vršiti početkom drugega tedna. Bolezen je v jako težkem sta-

diju. Nevarnost obstaja tudi v tem, ker je bolnik že precej v visokih letih; nekoliko upanja nam daje vendar njegova močna telesna konstitucija.

Od vseh strani nam prihajajo vprašanja, da-li se je bolezen obrnila kaj na boljše. To nam živo dokazuje, kako naš narod ljubi škofa Šterka in je trdno prepričan, da uide tudi sedanji veliki nevarnosti. Po vseh cerkva naše škofije se vzdigujejo molitve za zdravje bolnega vladike. Tudi drugod po Slovenskem so združeni z nami naši slovenski bratje v tej nevarni uri.

Regnicoli. Pišejo nam: Prezrli ste bili morda, gospod urednik, neko stvar, ki se je bila dogodila v laškem taboru, ki pa gotovo zasluži, da pride v slovensko javnost. Dovolite mi torej!

V Trstu ni lista, ki bi bil nas Slovence tako nesramno napadal, kakor je to delal čifutski »Gazzettino«. V boju proti Slovincem so Čifuti poslali svojega človeka tudi k don Jurizzi v Rojan, da so mogli pogovor z ljubim don Jurizzo prinesiti v svojem listu »Gazzettino«, ki je bil zopet poln napadov na nas Slovence in na našo narodnost. Med tem »Gazzettinom« in »Avantijem« je pa že od nekdanj huda vojna. Očitata si jeden drugemu vse mogoče. Stvar je prišla tako daleč, da je »Gazzettino« zalučal »Avantovecem« v obraz, da so tatovi, roparji, tolovaji itd. Za tako žaljenje pa so našli »Avantovci« kaj dobro in radikalno sredstvo. »Avantijev« odgovorni urednik Eva je srečal na ulici »Gazzettinovega« urednika in mu je pripeljal dvoje takih zaušnic, da se je poslednji zvalil po tleh. Nadalje je šel »Avantijev« sotrudnik Giacomelli pred uredništvo »Gazzettina«, kjer je prav pošteno oklestil vse »Gazzettinovece« — okoli 10 na številu. V tem pretepu je skočil sotrudnik »Gazzettina«, neki »regnicolo«, zavrtno na Giacomellija.

Drugi dan je prinesel »Avanti« ime tega »regnicola« in je povedal, kako se je ta »regnicolo« vedel v pretepu. Ko je policija zaznala za to ime, pogledala je v arhive in tu je našla, da je ta človek nevarna oseba.

Koj drugi dan po tem dogodku pa je že prinesel »Ingipendente« žalostno novico, da je avstrijska policija zapodila tega »regnicola« iz naše države in je utemeljila to svojo odredbo z ozirom na javni mir in red. S tem je hotel »Ingipendente« nekako reči: »Vidite, kako policija preganja »Gazzettinovece« in podpira »Avantovce«! — »Avanti« je tudi prinesel to novico o tem »regnicolu«, a povedal je še naslednje:

»Tega regnicola so iskale laške oblasti radi različnih činov, ki jih je izvršil v Italiji. Sledajci se je naši policiji posrečilo, da ga je našla v uredništvu »Gazzettina« in ga je izročila laškimi oblastim, kjer bo moral odgovarjati za razna hudodestva«.

Ko je šel ta »regnicolo« iz naše države, od onega dneva ni bilo več v »Gazzettinu« takih napadov na nas Slovence. Kedo nas je torej napadal prej? Ni li jasno, da ta »regnicolo«?! Ti naši ljubi gostje beže iz Italije, da se izognejo italijanskim zakonom, po katerih bi jih zaprli v ječe za njih hudobne čine, in potem beže v Trst, kjer, siti kruha, po raznih laških listih hujskajo Lahe na naše ubogo slovensko ljudstvo! Tu v našem Trstu se drznejo ti »regnicoli«, ti zločinci, imenovati tržaško mesto. »la nostra città, la città italiana!« In naše oblasti dovoljujejo to!

Povejte nam, slavne c. kr. avstrijske oblasti: kdo je dal »regnicolom« pravico žaliti in napadati nas?! Kdo jim je dal pravico v laških listih imenovati naše mesto »la nostra Trieste«? Kaj smo že v Italiji?!

Zanimiv razgovor. Pišejo nam: Te dni sem govoril z nekim tukajšnjim Italijanom. Pogovor se je zasukal na njegovega sina, katerega šola v Ljubljani. Na moje vprašanje, kako se vede fant, mi je odgovoril mož, da je jako zadovoljen in da ne vzame fanta domov niti sedaj o počitnicah, ker se boji, da bi se mu tu le pokvaril. Žal da mu je — je rekel dalje — da ni že svojega prvega fanta dal v Ljubljano. Sedaj da bi bil fant morda že v kaki bolji službi; tako pa ga je moral dati učiti se rokodelstva. Zatrtil je tudi, da hoče mnogo Tržčanov posnemati njegov izgled, ali je dvomil, da bi jih v Ljubljani ne hoteli vsprejeti toliko.

Na to pa sem mu odgovoril jaz: »Dobro, če že Tržčani, kar vas je treznjavih, želite svoje otroke šolati na slovenskih šolah, zberite se in napravite prošnjo na naš slavnega magistrata, naj nam da enkrat toliko zahtevane slovenske

šole. Morda magistrat usliši vas, ko že nikakor noče uslišati nas Slovencev!«

Mož pa mi je dal na to čuden, nepričakovan odgovor. Menil je: »Saj imate Slovence v Trstu že 13 šol!« Jaz ne bodi len: »No, zakaj pa niste dali vi svojega sina v jedno teh šol in ste ga raje poslali v Ljubljano?« On zopet: »Ali hočete, da svojega sina pošiljam v Škedenj ali na Opčine?« Jaz pa hitro: »Kakor je vam Italijanom dolga pot na Opčine, je tudi nam mestnim Slovincem. Če je za vaše predaleč, je tudi za naše!«

Mož je obmolknil in najin zanimivi razgovor je bil zaključen.

Par besed o zadrugah. Pišejo nam: Kakor pameten človek, ki je opazoval delovanje tržaške krčmarske zadruge, hočem tu napisati nekaj svojih skromnih opazk. Zadnje dni sem čital namreč v laških listih, kako koristne (?) in potrebne da so zadruge! Med drugim pa se isti listi sklienjuje tudi na povoljno delovanje tržaške krčmarske zadruge!

O ustanovljenju krčmarske zadruge se je obljubovalo, da bo ista pazila na interese členov in jih povspesovala in da se potem zadruge napravi pravi red v krčmarstvu. Meni je v petih letih krčmarjenja pomagala ista zadruga le — da sem moral uplačati kakih 25 gld., od katerih sem imel le to tolažbo, da je nekdanji predsednik brzojavljaj v Italijo čestitke in to v imenu zadruge krčmarjev, ki so plačevali in plačevali le za to, da se je pod upravo zadruge razširila trgovina z vinom na vse mogoče trgovine — kar pred rojstvom zadruge ni bilo!

Glede dekretov se je pod nadzorstvom zadruge »zboljšalo« toliko, da lahko postane vsakdo krčmar, samo da izjavi, da je že krčmaril!!

S pomočjo te zadruge dobivajo laški podaniki (vsaj bilo je tako!) po 10 in več dekretov, slovenski krčmar, avstrijski državljani, ki bi hoteli krčmariti, pa mora čakati in čakati na dotični dekret. A če je posebno srečen, dobi morda eno samo dovoljenje; več pa absolutno ne! Ne zahtevam, da verjamete meni. Povprašajte le vse stare krčmarje, kaj in koliko dobrot imajo ali so imeli od »svoje« zadruge! In prepričan sem, da vsakdo poreče: Imel sem samo sitnosti in stroške! Krčmarska zadruga je različna oni, ki se sanje sedaj po par laških zagriženih, ki žele postaviti Židom in irredentarjem — novo trdnjavo, ali slična bo vsaj v zaničevanju in žaljenju našega jezika!

Ko smo mi krčmarji svoječasno zahtevali na tistem usodnem občnem zboru pri Bergerju — s katerega so bili nekateri odšli s krvavimi glavami — naj nas poslušajo v našem jeziku, je zagromelo od vseh strani: »Fora i sciavi«! Ker smo pa bili v večini in ker se je bilo bati, da se sklene kaj poštenega tudi za nas, je tedanji zastopnik magistrata zapustil zborovanje!! Kako smo potem naučili lahono, kedo so ščavi — o tem ste poročali svoječasno v »Edinosti«! Želim, da bi se trgovcem posrečilo živeti v slogi (na podlagi enakopravnosti) in da bi ne trebalo rabiti stolice — kakor se je bilo svoječasno dogodilo slovenskim krčmarjem!

»Tudi Slovence« na c. kr. pošti. Iz prijateljske roke smo prejeli sledeče: Dne 11. januarja t. l. je bilo neko posvetovanje c. kr. poštinih uslužbencev za ustanovitev podružnice zavarovalnega društva, ki ima svoj sedež na Dunaju. Prvega posvetovanja se je udeležilo nad 30 poštinih uslužbencev. Ke je g. Alijančič prečital del pravil, se je oglašilo par Slovencev, naj se pravila prirede v vseh treh deželnih jezikih. »Slovenec« Alijančič in družba — izvzemši navzoče Nemce — so se postavili proti predlogu češ: kaj morete zahtevati od otroka, ki se je šele rodil!!! Ali dobili so primeren odgovor, kajti predlagatelj so jim rekli: »Kamor se mlado drevo nagne, tja visi, ko postane staro!« Zaključek pa je bil ta, da je večina vsaj načelno odobrila gotovo poštene predlog, da se pravila prirede v treh jezikih.

Na drugem posvetovanju, ki se je vršilo mesec pozneje, se je začelo zabavljati proti gori imenovanim predlagateljem, češ: »Na par njih, ki delajo propagando, ni vredno jemati obzira!« — Ker pa so videli, da le ne gre, so začeli vso stvar sukati in se sklicevati na centralo, češ: počakajmo, da vidimo, kaj porečejo na — Dunaju! Na tem drugem posvetovanju pa so se že začeli izgovarjati, da bi tiskanje pravil v treh jezikih stalo preveč itd.!

Na tretjem posvetovanju, ali bolje rečeno, na obnem zboru, so prezirali vse prejšnje sklepe. Pravila so potrjena in so tiskana samo v nemškem jeziku! Po prečitanih istih sta se zopet oglašila Alijančič in Fuchs, ter sta vprašala navzoče (bilo je 25 Slovencev, 3 Lahi in 2 Nemci), so-li umeli ravnokar prečitana pravila? Eden Slovencev je odgovoril, da ni umel vsebine in je ob enem trdil prijel tudi »Slovenca« Alijančiča in drugove, zakaj da niso priredili pravil, kakor je bilo sklenjeno na prvih dveh posvetovanjih?! Alijančič (»Slovenec«), Modraška (»Hrvat«) in Fuchs (Nemec) so odgovarjali, da je to — politika, da politika ne spada v to društvo — in so s pomočjo »tudi Slovencev« ostali zmagovalci! V odbor so voljeni že imenovani in še par slovenskih — kimoveev!

Za nas je politika, ako zahtevamo svoje! Za par Nemcev pa ni politika, ako imajo društvo, sestoječe iz 90% Slovencev — samo z nemškimi pravili!! Dolžnost vseh slovenskih uslužbencev na c. kr. pošti je, da ali rešijo svojo in svojega naroda čast s tem, da odločno zahtevajo, kar jim gre — to je: pravila tudi v slovenskem jeziku — ali pa da takoj izstopijo iz društva, ki ni ustanovljeno za njih, ampak za — Nemce! Aut — aut! Ali jednakopravnost, ali pa — polom!

Naše pošte. Bistriška tovarna testenin doposlala nam je iz **Ilirske Bistrice** kuvert z nadpisom »Prva kranjska tovarna testenin Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. — Gospod Ivan Čergolj Barkovlje.« — Na znamki je pečat pošte v Il. Bistrici, na drugi strani kuverta pa sta pečata tržaške in zopet Il. bistriške pošte. Na prvi strani je uradna opazka: **Post???** Poštnemu ravnateljstvu bo iz navedenega takoj jasno, kaka nepravilnost se je dogodila s tem pismom na tržaškem poštnem uradu; drugemu občinstvu pa hočemo stvar nekoliko natančneje pojasniti, da bo vedeo, kako se postopa z našim jezikom na c. kr. pošti! Omenjeno pismo je namreč, da-si ni na kuvertu omenjeno, da so Barkovlje pri Trstu, srečno dospelo v Trst. V Il. Bistrici so torej dobro vedeli, kje so Barkovlje. Na c. kr. pošti v Trstu pa niso vedeli, ti velikanski poznavalec zemljepisja, kje da so te Barkovlje?! Je-li mogoče misliti, da bi tudi najzabitejši Italijan, ki ne zna niti besedice slovenski, v Trstu ne znal, kaj so Barkovlje, katero vas Italijani pokvarjeno izgovarjajo Barkola?! Je-li res med imeni Barkovlje in Barkola tako velika razlika, da se ne bi mogla pogoditi sličnost?! Ne, in mi ne verujemo, da bi bil dotični poštni uradnik v Trstu, če tudi je morda trd Italijan ali Nemec, tako zabiti, da bi ne vedel kje so Barkovlje! Sklepamo torej iz tega, da se ta čin ni dogodil iz neumnosti, temveč iz — zlobe! Mi pa ne plačujemo uradnikov za to, da bi uganjali svoje neslane burke z nami, temveč da bi opravljali svoj posel.

Veteran petja. S Proseka nam pišejo: Pevsko društvo »Hajdrih« je imelo dne 26. t. m. jako pomemben pevski večer. Počastilo je zaslužnega moža, ki je pred petdesetimi leti vstopil kakor cerkveni pevec in je potem nadaljeval delovanje na polju petja do — danes. Gospod Jakob Furlan je slavil 50-letnico svojega pevskega delovanja kakor cerkven in naroden pevec. Ta veteran pevskega društva »Hajdrih« je uzor narodnega poštenjaka in ga menda ni med vsemi znanci njegovimi, ki bi mu mogli očitati kakov nedostatek v izpolnjevanju narodne dolžnosti, seveda — v kolikor so mu le dopuščale njegove okoliščnosti. Da-si siromašen, je ostal vsikdar tak. Da-si bolehen, je bil vsikdar na svojem mestu. Ni ga bilo izleta, ni je bilo veselice, ni ga bilo nastopa sploh, da ne bi bilo tudi našega Furlana med mlajšimi tovariši.

Jakob Furlan je deloval pod raznimi učitelji petja, še predno se je rodilo pevsko društvo »Hajdrih«. Bralno društvo na Proseku je prirejalo veselice dolgo let poprej, na katerih je sodeloval cerkveni pevski zbor. Kakor člen istega je sodeloval tudi Jakob Furlan in se je takoj pokazal navdušenega peveca. Ko so pred 14 leti ustanovili pevsko društvo »Hajdrih«, je bil tudi Furlan med prvimi, ki so vstopili v pevsko kolo. On je tudi druge vspodbujal za plemenito idejo, ki je bila zlasti za takratne razmere velikega pomena v naši okolici. Pa tudi kakor cerkven pevec se je izkazal navdušenega za slovensko petje in ni je slovenske cerkvene skladbe, ki bi mu ne bila znana na pamet.

V teku mnogih let pa mu je bilo pretrpeti tudi mnogokatero britkost. Kakor

je že v življenju, tako so se pri nas pojavljale osebnosti, iz katerih se je izemljalo grdo strankarstvo in razprtije. Ali naš Jakob se je vsikdar držal pravične stvari in je gledal vsikdar, da je ublažil nasprotstva. V zadnjem času pa je bil tudi dejanski napaden od zdvijanih nasprotnikov, oziroma od surovih narodnih odpadnikov. Ali on se ne plaši tudi dejanj kih napadov.

Pevsko društvo »Hajdrih« je torej počastilo tega veterana svojega, priredivši mu pevski večer. Čestitali smo mu na tem pomembnem dnevu in prazniku ter se mu zahvalili na dolgoletnem neumornem delovanju kakor pevcu in narodnemu boritelju. Pristrane zdravice so bile zgovoren dokaz, v kakih časih ga ima pevsko društvo »Hajdrih«, kako ga mlaji pevec spoštujejo kakor svojega očeta. Ginjen in s solzami v očeh se je zahvaljeval stari mož svojem najboljšim prijateljem. In zatrdil nam je, da hoče, vzlie starosti, vztrajati med nami ter sodelovati, dokler mu bodo le dopuščale moči. Še pozno v noč se je razlegala naša pesem uzor-možu v čast! Vam vsem mlajim pa kličemo: posnemajte ta lepi vzgled slovenskega poštenja in rodoljublja!

Dražbe premičnin. V petek, dne 2. avgusta ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica Nuova 39, hišna oprava; ulica del Bosco podoba; ulica Farneto 10, mize in stolice; ulica Alessandro volta in Giulia 10, hišna oprava; trg Scoreola 3, sveder, voz in kovaško orodje; Korzo 2, oprema v zalogi, rokavice, svilene pihalke in razno; ul. Madonna del mare 3, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplota ob 7. uri zjutraj 23.7, ob 2. uri popoldne 31.3 C°. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 762.9. — Danes plima ob 10.17 predp. in ob 9.42 pop.; oseka ob 3.53 popoldne in ob 3.53 popoldne.

Javno tombolo z ljudsko veselico priredi »Zavarovalnica goveje živine« v Bazovici v nedeljo dne 4. avgusta 1901. ob 5. in pol uri popoldne na dvorišču gostilne »Pri lipi«. Cena srečki je 40 stotink; dobitki so: kvaterna: škropilnica za trte; einkvina: srebrna ura z verižico. Prva tombola: dveletna junica; druga tombola: šestnajst kosov kmetijskega orodja.

Pred in po tomboli bo ples na velikem podu in to mesto običajne šagre. Sodelovalci bosti tudi pevski društvi »Lipa« in »Slovan«. Kartele se dobivajo pri raznih društvih in družih rodoljubih v Trstu in okolici; iste se bodo dobivale na dan tombole na dotičnem prostoru. V slučaju slabega vremena se tombola prenese na prihodnjo nedeljo dne 11. agusta.

Dobitki se izročijo takoj po izvršetku tombole, odbivši davek od dobitka.

Na obilno udeležbo uljudno vabi
Ravnateljstvo zavarovalnice.
Za možko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu je darovala družba v kavarai pri »maušu« 4 K.

Veselica »Zvona« na Opčinah. Pevsko društvo »Zvon« na Opčinah priredi dne 25. t. m. v družbi se zavarovalnico za govejo živino veselico s tombolo (tombola je na korist zavarovalnici). Vspored veselice in popis dobitkov pri tomboli objavimo pravočasno. Toliko na znanje slavnim bratskim društvom, da se bodo znala ravnati o določanju dnevov za svoje veselice.

Slovenski goslarji pri sv. Jakobu vabijo na koncert, ki ga priredijo v nedeljo dne 4. avgusta na šolskem vrtu družbe »sv. Cirila in Metodija«, ulica Giuliani št. 28. — Vspored: 1. Koračnica: »Naprej«. 2. Polka fr.: »Moje kolo«. 3. Poje pevski zbor društva »Kolo«. 4. Valček: »Dämmerstunden«. 5. Polka Mazur: »Ihr Album«. 6. I. pl. Zaje: »U Boje«, poje moški zbor društva »Kolo« s spremljevanjem orkestra. 7. »Venček narodnih pesmi«. 8. Poje pevski zbor društva »Kolo«. 9. »Domovina«. 10. »Lepa Benečanka«. 11. »*: »Na trgu«, igra s pejem. 12. Svobodna zabava. — Začetek veselice ob 5. uri popoldne — Ustopenina 20 novč.

Ker je čisti dobiček namenjen v nakup instrumentov se preplačila hvaležno sprejemajo.

Vesti iz ostale Primorske.

× Prepotentni polentarji. So že tukaj s svojim navadnim zgražanjem nad

slovenskim »barbarstvom«! Kakor smo omenili že včeraj, poročali so včerajšnji laški listi o »groznem« napadu, ki ga je baje izvršilo neštevilno Rimanjeev in Borštanov na nekatere delavce italijanske podanike med Borštom in Rimanji. Dodali smo takoj k dotični vesti, da se nam vsa stvar dozdeva neverjetna. In res nam poročajo danes iz Boršta, da so bila vsa ona grozodejstva pretirana in tendenciozno zavita. Nahajamo se zopet pred slučajem, kakor se jih je že neštevilno dogodilo v naših pokrajinah. Polen-tarski privandrance se ugujezdijo med naše ljudstvo. Mesto pa da bili hvaležni na skazanem jim gostoljubju, pa izzivajo prav po pek-lensko in hočejo gospodariti tu, kakor da so že od pamtiveka gospodarji tukaj. Tudi v tem slučaju je bilo tako. Tu smo mi gospo-darji — jim je že postalo v običajno frazo. Da taka prepotenca žali naše ljudi, to je menda naravno. V tem najnovšem slučaju so pa še posebno izzivali. V Borštu je bila šagra. In o taki priliki so se nesramneži drznili peti tisto žaljivko: Nella patria de Rossetti! Sicer pa se je ves tisti napad, o katerem so toliko kričali laški listi, omejil na nekoliko krika otročaje, med katerimi ni bilo nobenega odrasčenega. Bržkone so Italijani mislili, da gre vsa vas na nje in so, junaki, bežali, o kateri priliki se je utegnil kaj pobiti oni, o katerem govore, da je prišel v bolnišnico.

Sicer pa je tudi posneti iz današnjega »Pie-cola«, da vsa stvar je bila grozno pretirana. Laško glasilo pravi namreč, da je poslalo svojega poročevalca k orožnikom v Boljunc, tam pa da niso vedeli čisto nič o tem napadu. Nota bene, je Boršt le četr ure oddaljen od orožniške postaje v B. ljuncu!

× V Pulju se je vstrelil poštni kontrolor Leb, rodom Ljubljčan.

× Rekord kir. pošte na Reki. Pred nami leži pismo naslovljeno na Rakek, ki je pa prišlo po pomoti na Reko. Kakor je razvidno iz poštinih pečatov, dospelo je pismo na Reko dne 25. maja t. l.; odšlo je z Reke nazaj na Rakek pa 2. julija t. l. Na Reki je počivalo pismo malenkost 37 dni. Upamo, da se je pošteno odpočilo. Odpošil-jalec tega pisma je imel radi te nejavadne brzine nad 10 kron zgube. Mu-li morda slavna magyar kir. posta na Reki povrne to škodo?

× »Hrvatski dom« v Vrbniku. V Vrbniku otvorijo dne 4. avgusta t. l. »Hrvatski dom« s primerno narodno sveča-nostjo.

× Štrajk v Nabrežini traje dalje in je zadobil nenavadno velike di-menzijske. Skoro vsi italijanski delavci so odšli v svojo domovino.

Posredovanje obrtnega nadzornika je ostalo brezuspešno. Pohvalno pa se zražajo tudi štrajkoveci o prizadevanjih voditelja okraj-nega glavarstva v Sežani, gospoda Rebeka. Mi bi želeli, da bi nam z Nabrežine poslali objektivni opis o vzrokih štrajku, oziroma o zahtevah delavcev-kamenosekov. Mi smo, kakor vsikdar, na stališču: vsakemu delu hodi pošteno plačilo! Vsakdo mora želeiti, da se na-pravi pravo razmerje med delom in kapita-lom, med delavcem in delodajalcem. Prvi naj ne stavijo pretiranih zahtev, ki bi mogle po-stati nevarne za vspevanje podjetja, poslednji pa morajo uvaževati, da je dandanes življe-nje dražje nego je bilo nekdaj in da so živ-ljenski pogoji sploh vse drugačni, težavnej. Kapital potrebuje delavne roke, roka potre-buje kapitala; za to naj gledata, da prideta do poštenega kompromisa! Skorajšnjega pra-vičnega rešenja tega spora moramo želeiti tudi radi javnega blagostanja v Nabrežini, ki močno trpi vsled tega štrajka.

Vesti iz Kranjske.

* V Cerknici so se vršile te dni ob-činske volitve in je zmagała narodno-napredna stranka.

Vesti iz Štajerske.

— Na deželnem gimnaziju v Ptuj u morajo biti prav fletne razmere, sode po dejstvu, da mu je 20 slovenskih učencev — in med temi temi nekaj odličnjakov — obrnilo hrbet, ki prestopijo na gimnazij v Mariboru. Gimnazij v Ptuj u je deželni in a tem je tudi povedano, da vlada na njem nemško radikalna nestrpnost. »Südsteierische Presse« se nadeja, da se ta zavod sam ugo-nobi. Že mogoče. Slovencev ne bo mogoče

vztrajati, a učni zavod na slovenskih tleh in brez slovenskega naraščaja ni mogoč trajno.

— Odprt grob. Stolni dekan mari-borski, dr. Ivan Križanič, je umrl včeraj v sv. Križu pri Ljutomeru.

Razne vesti.

Svetovna razstava v Petrogradu. Rusko finančno ministerstvo je odredilo, da bo bo-doča ruska obrtno-industrijalna razstava leta 1913 v Petrogradu. — Ta razstava bo svetovna. Takrat se bo slavila dvestoletnica obstanka sedanje ruske prestolnice, Petro-grada.

Crispi umirajoč. Sinočni telegrami iz Neapolja javljajo, da je Crispi v agoniji in da težko preživi noč.

Brzobjavna poročila.

Deželni sanitetni inspektor za Primorsko. DUNAJ 1. (B) »Wr. Ztg.« objavlja: Ministerski predsednik kakor voditelj mini-sterstva za notranje stvari je imenoval višega okrajnega zdravnika dr. Emila Celebrinija deželnim sanitetnim nadzornikom za Trst in Primorje.

Nagla smrt Desider Szilagy-a. BUDIMPEŠTA 1. (B) Vsi zjutranji listi posvečajo Szilagy-u globoko čutjene so-žalnice, v katerih ocenjujejo izredno po-membnost pokojnika ter obžalujejo zgubo, ki je zadela deželo.

Zdravstvene odredbe v Carigradu. CARIGRAD 31. (B.) Mednarodni zdrav-stveni svet je odredil zdravniško preiskavo onih, ki odhajajo iz Carigrada ter razkuže-vanje prtljage v pristanišču carigrabskem. — Mestni prefekt in policija pa prigovarjata izvedenju te odredbe, naglašujé, da je ista neizvedljiva.

Vsled tega je predsednik zdravstvenega sveta odposlal temu svetu prijavo, v kateri nasvetuje naj se razkuževanje vrši v kakem lazaretnu. Odposlanei Avstro - ogerske, Italije, Anglije in Francozke pa so protestirali proti temu ter so zahtevali, da se razkuževanje potovalecv, ki se vozijo na ladajah dotičnih držav, ima vršiti v pristanišču carigrabskem. O tem vprašanju odločijo v prihodnji seji zdravstvenega sveta.

Velikanska rastava pohištva in
tapečarij. Izvenredno ugodne
cene. **VILJEM DALLA TORRE**
v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.)
— Moje pohištvo donese srečo. —

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI
z omejenim jamstvom
naznanja slovenskemu občinstvu, da
je prevzela
prvo slov. zalogo pohištva
iz odlikovanih in svetovnoznanih to-
varn v Solkanu in Gorici
Antona Černigoj-a
katera se nahaja
v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.
(na desni strani cerkve sv. Petra).
Konkurenca nemogoča, ker je blago
iz prve roke.

Aleksander Levi Minzi
Prva in največja tovarna pohištva
vseh vrst
• T R S T •
TOVARNA:
Via Tesa,
vogal
Via Limitanea
ZALOG:
Piazza Rosario št. 2
(šoleko poslopje)
in Via Riborgo št. 21
Velik izbor tapečarij, zrcal in slik. Iz-
vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
Cene brez konkurence.
ILUSTROVANI CENIK ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod
ali železnico franko.

Restaurant
SILBEREGG
Via Ghenga št. 9 A.
■ najugodnejša gostilna ■
PLZENSKO PIVO SILBEREGG
po 24 novč. liter.
Namizna vina in v buteljkah
zajamčeno pristna
Izvrstna italijanska in nemška kuhinja.
Kosila in večerje od 20. novč. više.
Pivo v buteljkah
iz zaloge
SILBEREGG (G. E. POHLY),
Via Zovenzoni št. 2.
Tam se nahajajo tudi najpristnejša
vina: opollo, istrsko črno in belo.

Zaloga dalmatinskih vin iz lastnih
kleti in istrski teran toplo priporočam cenjenim dru-
žinam, gg. krčmarjem in hotelirjem. Simeon Pav-
linović v Trstu, Via Chiozza 11.

Operater kurjih očes, (Kalistv
van specializirani Giordani, ima svoj ambulatorij
Via Stadion 3. I. ki je odprt od 8 predp. do 6. pop.
ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstra-
nitev kurjih očes in zaraslih nobitov tudi v najbolj
kompliciranih slučajih na poseben način in brez
nikakoršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju
1 krona, na domu 2 kroni.

„Durator.“ Podplati so zastoj, ako vsakdo
rabi „Durator“ ter žnjim 3—4
tedne maže svoje podplate, kateri trajajo 5 krat več
in jih voda ne obrabi. Cena jedni skatlici z navo-
dilom vred 1 in 2 kroni. „Durator“ se prodaja v mi-
rodilnicah, specerijskih prodajalnicah, trgovinah z
usnjem in obuvalom. Kjer se ga ne vdoči, naroči naj
se ga z 1 K 20 stot. franko naravnost pri glavnem
zastopniku za Primorsko, Istro in Dalmacijo: J. Mi-
chajup v Trstu, ulica Rossetti št. 12.

Stroji in tehnični predmeti
vsake vrste iz najboljših tovarn se vdobivajo po to-
varniški ceni v zalogi tvrdke Schivitz & Comp., inžen-
irja Živica v Trstu ulica Zonta 5; po 24. avgusta
t. l. pa v ulici Ghenga 10 nasproti kavarne Fabris.

Rojansko posejilno in konsumno
društvo v Rojani (pri cerkvi) priporoča
svojo dobro znano

„Društveno krčmo“

v kojoj se toči:
najboljše domače črno vino po 52 novč.
I. vrste istrsko „ „ „ 40 „
kakor tudi Steinfeldsko pivo v sodčkih in
buteljkah.

Gorke in mrzle jedi.
Lep senčnat vrt. — **Kroglišče.**

Podpisana priporoča svojo novo
ustanovljeno postavno koncesijoni-
rano

posredovalnico za službe.

Posredovalnica se nahaja na Lip-
skem trgu (Piazza Lipsia) št. 4 in
prevzema posredovanja na službe vseh
vrst.

Priporoča se udana
Josipina Jančič.

Rudarsko upraviteljstvo društva
„Bosnia“ v Sinjakovu, pošta Jajce v
Bosni, kupuje po jako ugodni ceni

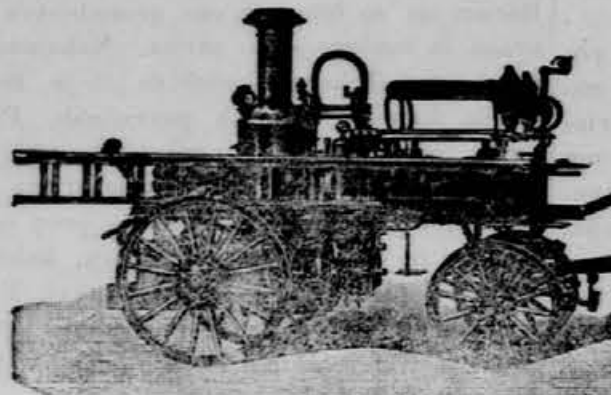
stari baker

bodisi posamezen čist ali pocinjen, kakor
tudi vsake vrste medene rude.

Važno oznanilo!

Podpisani smatra si v dolžnost javiti, da se
VINA iz VISA, KASTELOV pri SPLITU, ISTRE
in BELA VINA iz VISA, ki se prodajajo v njegovi
zalogi, analizirana in stavljenja pod stalno kontrolo
zavoda za kemično analiziranje, ovlaščenega od c. kr.
avstrijskega ministerstva. Zato se stavlja na vse sode
in buteljke kontrolo in garancijska znamka št. 137.
To določbo je izdalo visoko c. kr. notranje mini-
sterstvo radi pregostega kvarjanja vina, ki stavlja v
resno nevarnost ljudstvo.
Kedor si torej vkupi vino v moji zalogi, je
gotov, da se v njem ne nahaja drugih snovi, nego
da je vino čisto in naravno, da se sme z mirno vestjo
dajati bolnikom in konvalescentom, ker analizirani
zavod stavlja pod svoje varstvo samo ona vina, ki
so čista in imajo vse potrebno vsebino, ki jo morajo
imeti najkvalitetnejša vina.

CENE:
Istrski teran „ „ „ liter po 32 novč.
Vino iz Kastelov pri Splitu „ „ „ 34 „
Vino iz VISA „ „ „ 34 „
Vino Opollo „ „ „ 38 „
Belo vino iz VISA „ „ „ 40 „
Zahtevajte vselej jamstveno znamko.
Josip Tami
ulica Legna št. 6 (Dvorščak)

Ces. kr. priv. tvornica strojev, brizgalnic, čelad, cevij, pasov
in prva moravska mehanična tkalnica tvrdke
Czech pri Prostjevi **R. A. SMEKAL-A** Smichov-Praga
podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

priporoča slavnim gasilnim dru-
štvom in zasebnikom brizgalnice
vsake vrste, s patentom proti
zmrzlini in priredbo, da na obe
strani vodo sesajo in mečejo.
Parne brizgalnice, s katerimi za-
moreta že samo dva človeka de-
lati; izučba lahka in brez maši-
nista. Dalje motorne vozove, apa-
rate za acetilenski plin, brizgalnice
proti peronospori „Vermorel“ po
16 kron. „Avstrija“ po 20 kron
franko na vsako pošto
Kmetijsko orodje. Izdelki so-
lidni, lepi in po ceni. Uzorci in
ceniki brezplačno.
— Ugodni plačilni pogoji —
Spoštovanjem
Podružnica **R. A. SMEKAL** v Zagrebu.

Najboljše
stiskalnice za grozdje
in OLJKE so naše stiskalnice
najnovejšega in najboljšega sestava z dvojno
in nepretrgano pritiskalno močjo; zajamčeno naj-
boljše delovanje, ki prekasa vse druge stiskalnice.
Najboljše avtomatične paten-
tovane trtne brizgalnice
proti peronospori
„SYPHONIA“
ki delujejo same od sebe, le da jih
bilo treba goniti.

tiskalnica za grozdje.
Stroji za grozdje, sadje in oljke, mlin za
mastiti in obirati grozdje, stroji za su-
šenje sadja in drugih vegetabilnih, življenskih in
mineralnih pridelkov. Stiskalnice za seno, slamo itd. na roko.
Mlatilnice za žita, čistilnice, rešetalnice.
Slamoreznica, ročni mlini za žito v raznih veli-
kostih in vsi drugi stroji na poljedelstvo.
Izdelujejo in pošiljajo na jamstvo edino le tovarnarji
PH. MAYFARTH & Co.
c. kr. izklj. privilegovana tovarna za poljedelske in vinske stroje.
Dunaj, II./1. Taborstrasse št. 71
Odlikovani v vseh državah sveta z nad 450 zlatimi in srebrnimi kolajnam
in pohvalnimi pismi.
Ceniki z mnogoštevilnimi pohvalnimi pismi brezplačno.
Razprodajalci in zastopniki se iščejo povsodi, kjer se nismo zastopani.
„Čuvati se pred ponarejanjem“.

Lekarnarja A. Thierry-ja balzam
sè zeleno varstveno znamko »nuna« 12 malil ali 6 velikih steklenic
4 krone franko.
A. Thierry-ja stolistno mazilo
2 lončka 3 kron 50 stot franko, razpošilja proti predplačilu:
A. Thierry-ja lekarna „Pri angelju varhu“
v Pregradi, Rogotce Slatina (Rohitsch-Saerbrunn).
DUNAJ: Centralna zaloga: Lekarnar C. Brady, Fleischmarkt 1. — BUDAPEST:
Lekarnar I. pl. Török in Dr. Egger. — ZAGREB: Lekarnar S. Mittelbach.
Na drobno se vdobiva povsod.

Prvo primorsko podjetje za
razpošiljanje in prevažanje pobištva
Rudolf Exner
Trst. — Via Squero nuovo 7. — Trst.
Telefon 847.

Specijalno bavljenje za inmagaciniranje
pobištva. Pakovanje vsake vrste se izvrši na
najboljši način in po zmernih cenah. Nakla-
danje in prevažanje pobištva po železnici in
morju v vse kraje tu- in inozemstva kakor
tudi iz hiše v hišo po celem mestu ali okolici
s patentovanimi velikimi vozovi najnovejše
konstrukcije.

Sprejemanje posameznih kovčkov, za-
bojev, košev itd. za inmagaciniranje.

Sprejemajo se pošiljave vsake vrste in
kamor si bodi.

„Edinost“
se prodaja razven že v znanih taba-
karnah tudi J. Kramar v Rojani in
Hrast, tobakarna Via Poste nuove (zra-
ven prodajalnice Smolars.)

Julij Redersen
+
izdelovatelj zdravniških pasov in ortopedičnih
aparatur.
Trst. — Via del Torrente št. 858-3. — Trst.
(Nasproti „Isola Chiozza.“)

Kirurški instrumenti, ortopedični aparati
modrei, umetne roke in noge, berglje, erni-
nični pasovi, elastični pasovi in nogovice,
suspensorji, elektroterapevtski aparati, aparati
za umetno dihanje ter predmeti za bolnike

Zaloga

predmetov z: kirurška zdravljenja, angleški
predmeti od gumija in nepremočljivih snovi.

Remeljni v velikem izboru, bukove debal
orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, dogice
za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za
stopnjice.

Cene zmerno.
Viktor Miklavez
v Trstu Via Fonderin št. 10.

Prodajalnica jestvin.
Via Chiozza 12. — Trst.
Prodaja vsakovrstne jestvine kakor: kavo
sladkor, riž, testenine, fižol, krompir, maslo,
olje kis, nadalje milo, razne konzerve sveče,
vino v buteljkah. Vsak dan svež kruh,
Poštne pošiljave od 5 kg naprej po zmernih
cenah. Za obilen obisk se toplo priporoča
Jožef Staré, trgovec.

Obuvala.

Podpisani priporoča slavnemu slo-
venskemu občinstvu svoji zalogi obuvala
za gospe, gospode in otroke, ki se na-
hajati v ulici Riborgo št. 25 in v
Šklednju (Ščedna) št. 388 (na glavni
cesti). Sprejema naročbe po meri in za
poprave.

Bog i narod!
Peter Rehar,
čevljarski mojster.

FILIJALKA
c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.
V vrednostnih papirjih na V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/4 % 30-dnevni odkaz 2 1/4 %
30- „ „ 3 1/4 % 3-mesečni „ 2 1/4 %
6- „ „ 6- „ „ 2 1/4 %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih ban-
kovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne takse
v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnoso
20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.
v vredn. papirjih 2 1/4 % na vsako svoto. V napoleonih
brez obresti.

Nakaznice
na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave
Reko kuko v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradee
Sibin, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomeu,
Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja
bitku 1 % provizije.
Inkaso vseh vrst pod najugodnejšimi pogoji.

Predjumi.
Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente
Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih —
provizija po jako umestnih pogojih.
Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.
Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke
italijanske in italijanskih frankih, ali pa po dnevnem
kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati db.
srebrni denar, zlati avstrijski bankovci itd. po pogo da i

Štefan Cruciatti
ornamentalni kamnosek
v Trstu, via della Pietà št. 25.

izvršuje iz istrskega mramorja in kraškega
kamnja vsakovrstna od najnavadnejšega do
najlepšega in kompliciranega dela.

Specijaliteta za napisne plošče in nagrobne
spomenike.

Velika zaloga slanega ali žaganega mramorja
v različnih merah belega ali barvanega.

Specijaliteta za pohištvo.

Sprejema naročbe za cerkve, altarje, kakor
tudi za podove bodisi bele ali barvane.

Vsaka naročba se izvrši točno in po ugodnih
cenah.

Lepa in krasna viseča svetilnica (lampa) znamka
„Brillant Meteor-Brenner“ tvrdke Dittmar na
Dunaju se po ceni prod. Naslov v naši tiskarni.

Trgov.-obrtna registrovana zadruga
z neomejenim jamstvom.

V GORICI, semeniška ul. št. 1., I. nadstr.

Obrestuje hranilne vloge, stalne, ki si
nalože za najmanj jedno leto po 5 %, na-
vadne po 4 1/2 % in vloge na Conto-corrent
po 3.60 %. Sprejema hranilne knjižice družih
zavodov brez izgube obresti ter izdaja v za-
meno lastne. Rentni davek plačuje zadruga
sama.

Daje posojila na poroštvo ali zastavo na
5letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih
obrokih, proti vknjižbi varščine na 10letno
odplačevanje, / tekočem računu po dogovoru.

Sprejema **zadružnike**, ki vplačujejo de-
lež po 300 kron po 1 krono na teden, ali
daljših obrokih po dogovoru. Deleži se obre-
stujejo po 6.15 %.

Vplačevanje vrši se osebno ali potom
položnic na čekovni račun šte. 842.366.

Uradne ure: od 9—12 dopoldne in
od 3—4 popoldne; ob nedeljah in praznikih
od 9—12. dopoldne.